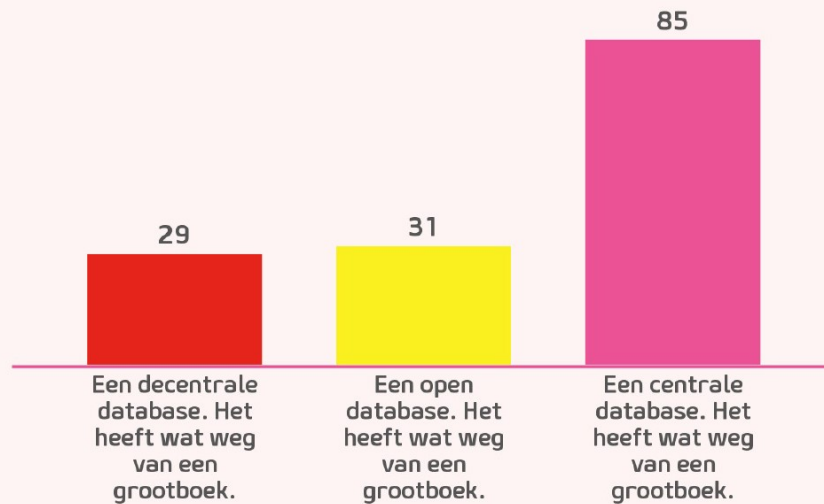

Verlag Webinar 'Wat is de impact van online beleggen in cryptomunten op jongeren?'

1. Crypto en jongeren: meer eerlijke informatie nodig
2. Onderzoek Nibud en Rabobank
3. De praktijk: jongerenwerkers over crypto
4. Jongeren: 'Investeer eerst in kennis, daarna pas in crypto'

Blockchain is ...

De aanwezigen hadden een uiteenlopend beeld van wat Blockchain precies is.

Doe onderzoek

Waar moeten mensen op letten als ze ook in crypto's willen handelen, of als ze in gesprek gaan met jongeren die handelen? Elroy waarschuwt voor hefboomconstructies omdat die verslavend werken. "Je kunt er heel snel geld mee verdienen, maar ook net zo snel mee verliezen. Dat moet je altijd incalculeren, dus zet niet je laatste geld in, of geleend geld." Ook wijst hij op de vele 'nepperds' die in omloop zijn, de scam-projects "Het is heel makkelijk geworden om tokens te plaatsen, dat trekt ook oplichters aan die snel geld willen ophalen. Check altijd het white-paper, de documenten achter een token of crypto en de tokenomics, de vraag -en aanbodmechanismen van een project. Weet wat je koopt: welk team zit er achter deze token, staan ze met naam en toenaam op bijvoorbeeld LinkedIn, welk product bieden ze aan, op welke termijn beloven ze winsten? Bedenk; klinkt het te mooi om waar te zijn? Dat is het dan meestal ook." Elroy hoopt dat er beter toezicht komt, bijvoorbeeld een Kamer van Koophandel-achtige constructie. Het kan er nu nog tamelijk grimmig aan toe gaan."

Meer weten

Meer weten over crypto, blockchain, tokens en currency's? [Het Crypto Huis](http://www.hetcryptohuis.nl) (<http://www.hetcryptohuis.nl>) biedt betaalde trainingen, maar op de site vind je ook gratis laagdrempelige filmpjes; wat is blockchain, hoe zit het met de veiligheid, etc. Een soort crypto voor dummies dus. Deze filmpjes zijn ook direct via [YouTube](https://youtube.com/playlist?list=PLPiX3IM9wla4UIWMYlt2SHJ0VcElWU1mC) (<https://youtube.com/playlist?list=PLPiX3IM9wla4UIWMYlt2SHJ0VcElWU1mC>) te bekijken.

2. Onderzoek Nibud en Rabobank

Aan tafel komen Annette Groen van het Nibud, Carlijn Prins van de Rabobank en Martijn van de Kerkhof van de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Tijdens het webinar wordt gevraagd waarom jongeren in crypto beleggen. Het merendeel van de kijkers denkt dat jongeren het vooral als hobby of tijdverdrijf doet. Niets is minder waar, stelt Annette. Zij onderzocht hoe jongeren omgaan met sparen, beleggen en crypto. “Het gaat jongeren vooral om vermogensopbouw en rendement. Dit heeft te maken met de lage spaarrente en de hoge inflatie; jongeren zoeken andere oplossingen. Daarnaast is beleggen, zowel in traditionele aandelen als in het meer speculatieve crypto, heel toegankelijk geworden. Het wordt ook steeds meer gemeengoed.” Carlijn, ook auteur van het rapport, vindt het zorgelijk dat slechts de helft van de respondenten het juiste antwoord wist te geven op vragen over risicospreiding. “En dan nog: iets weten betekent nog niet iets echt begrijpen. En iets weten en begrijpen betekent niet per se dat ernaar gehandeld wordt.”

Geen mandaat

De AFM houdt wel toezicht op de aandelenmarkt, maar heeft geen mandaat om de cryptomarkt te controleren. Martijn van de Kerkhof: “We kunnen de handel in aandelen stilleggen, maar het zit ook in kleinere dingen. Beleggers moeten bij het instappen bijvoorbeeld een vragenlijst invullen. Natuurlijk is dit geen heilige graal, maar het is wel een checkmoment, een moment waarop iemand wellicht even stil staat bij de risico's. Zo'n moment is er niet als iemand in crypto wil handelen. Dat heb je met een paar klikken geregeld. Ik maak me ook zorgen over de verleidingstrucs die in cryptohandel zitten. Het lijkt een spelletje, maar dat is het natuurlijk niet.” Een ander extra risico bij crypto is dat het een grensoverschrijdende markt is, vertelt Martijn. “Gelukkig is er perspectief op Europese regelgeving, al gaat dat nog steeds minder ver dan wat we op de aandelenmarkt kunnen. Deze cryptomarkt is in ontwikkeling, we zijn er nog niet klaar mee.”

Informatie en transparantie

Martijn en Elroy zijn op zich positief over de hoeveelheid informatie die inmiddels beschikbaar is over crypto. Elroy: “Dat was nog niet het geval toen ik begon met crypto, daarom ben ik met Het Crypto Huis in dat gat gesprongen.” Beiden geven aan dat het wel eerlijke informatie moet zijn en geen verkooppraatje. Annette van het Nibud hoopt ook dat er meer eerlijke informatie beschikbaar komt. “Nu hoor je vooral de succesverhalen, terwijl slechts vier procent van de cryptobeleggers daadwerkelijk verdient aan crypto. Die 96% moet ook een gezicht krijgen.” Dat dit heel belangrijk is, wordt ondersteund door cijfers uit het onderzoek van het Nibud en de Rabobank: maar liefst zeventig procent van de jongeren informeert zich via sociale media. Carlijn: “Gelukkig is er maar een klein percentage dat alleen sociale media gebruikt, maar je hoopt toch dat ze zich ook wenden tot ouders, betrouwbare sites, instituten zoals het Nibud. Hier ligt ook een taak voor professionals: sta open voor vragen, lees je in, weet wat er leeft.”

UvA-onderzoeker Eva van Reijmersdal pleit voor meer transparantie op social media. “Kijk je naar een leuk verpakte advertentie of is iemand oprecht enthousiast over een product? Uit onderzoek blijkt dat influencers op sociale media zeer effectief zijn; maar liefst 17% van de volgers doet ook daadwerkelijk aankopen. Reken maar uit wat dat betekent met een miljoenenpubliek.” Meer weten over waarom

jongeren zo gevoelig zijn voor influencer marketing: [Lees dit artikel](#)

(https://www.schouderonder.nl/sites/default/files/pagina_bestanden/se11-cryptocurrency-def-.pdf).

Lees hier (<https://www.kennisbundel.nl/wp-content/uploads/2021/11/Nibud-rapport-jongvolwassenen-en-beleggen-2021.pdf>) meer over het onderzoek van het Nibud en de Rabobank.

3. De praktijk: jongerenwerkers over crypto

John Wildenberg is schuldhulpverlener in Den Bosch en werkt veel samen met Murat Dogan, jongerenwerker bij PowerUp073. Samen ontwikkelden ze de [Crypto Academy](https://www.schouderseerder.nl/sites/default/files/pagina_bestanden/se11-cryptocurrency-def.pdf) (https://www.schouderseerder.nl/sites/default/files/pagina_bestanden/se11-cryptocurrency-def.pdf) Martin Sarov is jongerenwerker in Sittard-Geleen. Waarom stappen jongeren in de cryptowereld? Hoe beïnvloedt crypto jongeren? En welke rol kunnen hulpverleners spelen?

Martin Sarov: “Jongeren hebben allerlei motieven aan cryptohandel te doen. Omdat ‘iedereen’ het doet, omdat ze mooie verhalen horen, omdat ze financieel onafhankelijk willen zijn, om schulden weg te werken. Daarnaast is er vaak sprake van een gebrek aan perspectief en gebrek aan eigenwaarde. Ze ruiken het snelle geld en zetten risico’s opzij.”

Murat Dogan: “Of ze weten wel dat er risico’s zijn, maar zien dat niet voor zichzelf. Ik werk vooral met kwetsbare jongeren. De intelligentie verschilt, de emotieregulatie is niet altijd sterk ontwikkeld en er is gevoeligheid voor criminaliteit. Ook is er verslavingsgevoeligheid. Heel verschillend dus, maar voor mij is ‘snel geld’ willen maken een rode vlag. Ik hoor dat al bij jongeren van 14/15 jaar.”

John Wildenberg: “Het is terecht dat we aandacht voor deze kwetsbare jongeren hebben. Tegelijkertijd zeg ik: alle jongeren zijn kwetsbaar. Door de fase van hersenontwikkeling hebben ze nou eenmaal een actief en emotioneel brein en zijn ze snel getriggerd. (Crypto)succes geeft een geluksstofje wat verslavend werkt en ze kunnen de beloning niet uitstellen. Het moet nú, er is nog geen langetermijnvisie, ze kunnen nog niet uitzoomen. Dat is inherent aan de ontwikkeling van hun brein. Begin daarom al met informeren als ze nog jong zijn; maak ze financieel bewust, open samen een beleggingsportefeuille en laat zien hoe je verstandig belegt. Of werk samen met scholen zodat kinderen leren over financiële fitheid.”

Martin: “Jongeren zijn gevoelig voor een vertrouwensband. Investeer hier dus in. Het is de basis om je werk als hulpverlener te doen, en dat gaat natuurlijk verder dan crypto. Het gaat om talenten benutten, zingeving vinden, intrinsieke motivatie vinden. Dan ben je ook minder kwetsbaar voor verleidingen.”

Murat: “Het moeilijkste van ons vak is om tot de jongere door te dringen, om een band op te bouwen. Sociaal werk is maatwerk. Ik vertel ook altijd mijn eigen verhaal over mijn crypto-avontuur. Zodat ze zich kunnen identificeren. Zorg dat je in ieder geval beschikbaar bent, stel vragen en blijf bij de feiten.”

John: “Natuurlijk moet je goede informatie geven. Kennisoverdracht is belangrijk, maar ervaringskennis is sterker. Het is goed dat Murat over zijn cryptoverlies vertelt, dat kan een gevoel van herkenning geven. En misschien moet je het soms mis laten gaan. Zelf geld verliezen kan ook een les zijn. Dan word je door schade en schande wijs. Het is een andere strategie dan je een kind toewent, maar het kan wel werken.”

Allen: “Hoe je ziet dat het misgaat? Als ze her en der geld lenen, als ze slaapproblemen krijgen (crypto stopt nooit, de handel gaat 24/7 door), of continue op hun mobiel zitten om de koersen te checken.”

4. Jongeren: 'Investeer eerst in kennis, daarna pas in crypto'

Tijdens het webinar deelden vier jongeren hun kennis en ideeën over crypto. Na het webinar gingen we nog even met hen om de tafel. Geen van hen is door crypto in de problemen gekomen, wel hebben ze waardevolle lessen voor ons en voor jongeren.

Jorn van Moolenbroek – student finance

Neem de tijd

“Het wordt steeds moeilijker voor jongeren om een huis te kopen of de studieschuld beperkt te houden. Daar kun je niet tegenop werken en sparen. Crypto kan dan een oplossing zijn. Het is wel een apart wereldje, met vele machtige finfluencers en belangen die niet transparant zijn. Ik beleg zelf in crypto, goud en zilver en ik weet dat je je echt bewust moet zijn van de risico's. Je moet jezelf goed informeren. En dat kost tijd. Geef dat altijd aan jongeren mee die met crypto bezig zijn; investeer in kennis. Daarnaast is een gezonde mentale toestand heel belangrijk, anders trap je makkelijker in allerlei valkuilen. Bijvoorbeeld dat je per se je verliezen terug wil verdienen.”

Jules Jansen – student commerciële economie

Investeer eerst in kennis

“Eerst was ik continu bezig met crypto, daarom ben ik wat meer richting de aandelen gegaan. Om wat rust te creëren. Ik vind het wel heel interessant, ik overweeg zelfs om een minor over crypto te volgen zodat ik nog meer kennis heb. Mijn advies is niet voor niets 'investeer eerst in kennis en daarna pas in crypto'. Tegelijkertijd vind ik dat het leven niet alleen maar mag bestaan uit geld willen verdienen. Zorg dus dat er ook nog een leven naast de crypto is.”

Aram de Haas – PhD student

Er bestaan geen shortcuts

“Adviseer jongeren om kritische denkers te zoeken, mensen die eerlijk zijn over dit onderwerp en je scherp houden. Er zijn namelijk zoveel psychologische valkuilen; je denkt dat je een shortcut naar grote winsten hebt, denkt dat je het beter weet dan iedereen. Maar dat is natuurlijk zelden zo. Ik heb vijf jaar in crypto belegd, totdat ik zelfs droomde over crypto. Daarom doe ik nu alleen nog andere vormen van beleggingen. Dat geeft wat meer rust, dat helpt ook bij het maken van weloverwogen beslissingen. Ik heb wel verliezen gemaakt in crypto, wie niet. Maar daar moet je mee kunnen leven, je niet laten leiden door emoties. Ik had gelukkig een aardige buffer, anders had ik me wellicht anders gevoeld na verlies.”

Dave Janmaat – student commerciële economie

Start met kleine bedragen

Kijktip

Advies van de jongeren als je wil weten hoe het mis kan gaan bij crypto: [kijk deze aflevering van BOOS \(https://www.youtube.com/watch?v=HmAjGBgdBYE\)](https://www.youtube.com/watch?v=HmAjGBgdBYE), over een pump & dump waarbij

Wij maken gebruik van cookies.

OK